

महात्मा गांधी प्रतिष्ठान सेवाग्राम वर्धा
यांच्या मालमत्ता करापोटी नुकसान
भरपाई म्हणून ग्रामपंचायतीस अनुदान.

महाराष्ट्र शासन
ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक: बजेट-२०१५/प्र.क्र.३१५/पंरा-४
बांधकाम भवन इमारत, २५ मईबान रोड,
फोर्ट, मुंबई - ४०० ००९
दिनांक : ११ मार्च, २०१६

वाचा :- शासन जापन क्रमांक विपआ-०५०४/प्र.क्र.८४/ल-५. दिनांक २५.०७.२००६

प्रस्तावना :-

ग्रामपंचायत सेवाग्राम अंतर्गत महात्मा गांधी प्रतिष्ठान असून तेथील बापूजींच्या सर्व कुट्या वगळून उत्पादक स्वरूपाचे इमारती, यात्री निवास व कर्मचारी निवास यावर मालमत्ताकर लावण्यात आला आहे. महसूल व वन विभागाच्या संदर्भाधीन वाचा या जापनान्वये सेवाग्राम आश्रमाचे स्वातंत्र्यपुर्व काळातील स्थान व राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांचे योगदान विचारात घेवून उपरोक्त मालमत्तांवर ग्रामविकास विभागामार्फत आकारण्यात येणाऱ्या जिल्हा परिषद उपकर, ग्रामपंचायत उपकर आणि मालमत्ता कर यांचे आकारणीतून सूट देण्यात आलेली आहे. सेवाग्राम आश्रमास मालमत्ता करातून सूट दिल्यामुळे ग्रामपंचायत सेवाग्राम, जि. वर्धा यांचे कराचे नुकसान होत असल्याने सेवाग्राम ग्रामपंचायतीस नुकसान भरपाई देण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

तत्कालिन मा. मुख्यमंत्री महोदयांनी विधान सभेत (पावसाळी अधिवेशन २००४) “वर्धामध्ये सेवाग्राम आहे, सेवाग्राम मध्ये बापूजींची कुटी आहे. तेथील ग्रामपंचायतीमध्ये असलेल्या शेतावरील महसूल पुर्णपणे माफ करण्यात येईल. त्यामधील पैसे शासन भरेल आणि त्याला मुक्त करण्यात येईल.” असे आश्वासन दिले आहे. सदर सेवाग्राम आश्रमास महसूल व वन विभागाच्या संदर्भाधीन वाचा या जापनान्वये मालमत्ता करातून सूट दिल्यामुळे ग्रामपंचायतीचे कराचे नुकसान होत असल्याने शासनाकडून नुकसान भरपाई मिळणे आवश्यक आहे. ही वस्तुस्थिती विचारात घेवून ग्रामपंचायत सेवाग्राम यांना सन २००१-०२ या आर्थिक वर्षापासून मालमत्ता करापोटी नुकसान भरपाई म्हणून निधी

उपलब्ध करुन देण्याच्या प्रस्तावास तत्कालिन मा. मंत्री, ग्रामविकास व तत्कालिन मा. उपमुख्यमंत्री तथा वित्त मंत्री यांनी मान्यता दिलेली आहे. त्यानुषंगाने महात्मा गांधी प्रतिष्ठान सेवाग्राम, वर्धा येथील बापूजींच्या सर्व कुट्या वगळून उत्पादक स्वरूपाच्या इमारती, यात्री निवास व कर्मचारी निवास यांना आकारण्यात येणाऱ्या मालमत्ता करास ग्रामपंचायतीकडून सवलत देण्यात आल्यामुळे ग्रामपंचायतीच्या मालमत्ता करापोटी होणाऱ्या नुकसानाची भरपाई म्हणून, सन २००१-०२ या आर्थिक वर्षापासून ग्रामपंचायत सेवाग्राम, ता. जि. वर्धा यांना वित्तीय साहाय्य अदा करण्यासाठी अनुदान देण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

त्यासाठी होणारा खर्च मागणी क्रमांक एल-३, लेखाशिर्ष "२५१५ इतर ग्रामविकास कार्यक्रम, १९८ ग्राम पंचायतींना साहाय्य (००) (०६) महात्मा गांधी प्रतिष्ठान सेवाग्राम वर्धा यांच्या मालमत्ता करापोटी नुकसान भरपाई म्हणून ग्रामपंचायतीस अनुदान (२५१५ २४१२) (योजनेत्तर) ३१, सहाय्यक अनुदाने." या लेखाशिर्षाखाली खर्ची घालावा.

सदरील शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. २४/१६/व्यय-१५, दि. १४.०१.२०१६ ला अनुलक्षून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०३१११२०४१३८०२० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संजय बनकर)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई ४०० ०३५

२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
३. मा. मंत्री, ग्रामविकास यांचे खाजगी सचिव
४. मा. राज्यमंत्री, ग्रामविकास यांचे खाजगी सचिव
५. महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२ मुंबई/नागपूर
६. महालेखापाल (लेखा अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२ मुंबई/नागपूर
७. संचालक, लेखा व कोषागारे, नवीन प्रशासन भवन, मुंबई
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
९. निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई
१०. विभागीय आयुक्त, नागपूर विभाग, नागपूर
११. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, वर्धा
१२. उपायुक्त (आस्थापना), विभागीय आयुक्त कार्यालय, नागपूर
१३. उपायुक्त (विकास), विभागीय आयुक्त कार्यालय, नागपूर
१४. जिल्हा कोषागार अधिकारी, वर्धा.
१५. वित्त विभाग (का.अर्थोपाय/ अर्थ-१७, व्यय-१५), मंत्रालय, मुंबई.
१६. कार्यासन क्र. वित्त-१/वित्त-७/वित्त-८, व माहिती व तंत्रज्ञान कक्ष) ग्रा.वि. व ज.सं. विभाग, बांधकाम भवन, २५ मईबान पथ, फोर्ट, मुंबई ४०० ००१
१७. निवड नस्ती पंरा-४

जिल्हा परिषद, वर्धा.
सामान्य प्रशासन विभाग

क्र. ११४४/१२७६ २२६४
८ AUG 2006 १०/८/०६

जिल्हा परिषद, वर्धा विभाग - उपमुख्यालय पंचायत

क्र. ११४४/१२७६ २२६४

भागाने नाव ठोकणे

२००६

पक्षक मा. उप-मु. का. (प्रा.पं.)

राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांच्या मौजे
सेवाग्राम येथील सेवाग्राम आश्रमाच्या
मालकीच्या मालमत्तेवरील कर माफ
करणेबाबत..

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन जापन क्र. विपआ ०५०४/प्र.क्र. ८४/ल-५

दिनांक- २५ जुलै, २००६.

जापन :-

१) राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांच्या मौजे सेवाग्राम जि. वर्धा येथील सेवाग्राम आश्रमाच्या मालकीच्या स.नं. २७, ४६, ७६, १७८/अ, १७८/ब, १८४, २८४ व २९८ या जमीनीवर आणि सर्व्हे नं. ७४२ मधील बांधकामावर आकारण्यात येणारा जमीन महसूल (शेतसारा), शिक्षण कर, रोजगार हमी योजना उपकर, जिल्हा परिषद उपकर, ग्रामपंचायत उपकर, वाढीव शेतसारा व मालमत्ता कर माफ करणेचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

२) सेवाग्राम आश्रमाचे स्वातंत्र्यपूर्व काळातील स्थान व राष्ट्रपिता महात्मा गांधी यांचे योगदान विचारात घेता उपरत मालमत्तांवर ग्राम विकास विभागामार्फत आकारण्यात येणारा जिल्हा परिषद उपकर, ग्राम पंचायत उपकर आणि मालमत्ता कर याचे आकारणीतून ग्राम विकास विभागाच्या सहमतीने आणि महसूल विभागामार्फत आकारला जाणारा जमीन महसूल (शेतसारा) शिक्षण कर, रोजगार हमी कर व वाढीव शेतसारा यांचे आकारणीतून महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम १९६६ मधील कलम ७८ मधील तरतुदीला अनुसरून सूट देण्यात येत आहे.

३) प्रस्तुत जापन हे ग्राम विकास विभागाच्या मान्यतेने आणि वित्त विभागाच्या सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ४२८/०६/व्यय-९, दिनांक ९.५.२००६ ला अनुलक्षून निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सा.अ. पठाण)

कार्यासन अधिकारी

महसूल व वन विभाग

(कु.मा.प.)

प्रती,

- १) जिल्हाधिकारी वर्धा, वर्धा.
- २) विभागीय आयुक्त, नागपूर विभाग, नागपूर.
- ३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, वर्धा, वर्धा.
- ४) महालेखापाल १ व २ (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र मुंबई / नागपूर.
- ५) महालेखापाल १ व २ (लेखापरिक्षा) महाराष्ट्र मुंबई / नागपूर.
- ६) कार्यासन अधिकारी (वित्त-३ कार्यासन) ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) कार्यासन अधिकारी (व्यय-९ कार्यासन) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) कार्यासन अधिकारी टि-२ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) निवड नस्ती ल-५ कार्यासन, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

पत्रांक ११३/कमोक्त/सिख/५११/क-जी/वर्धा-१८६९/८